

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з дисципліни «СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
ступінь вищої освіти – магістр

Одеса 2025

Агеєва І.М., Дьяченко Ю.В. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Стратегічний менеджмент» для студентів спец. 073 «Менеджмент», СВО «Магістр». Одеса, ОНТУ, 2025. 14 с.

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні кафедри менеджменту і логістики

Протокол №13 від 20.03.2025 р.

Розглянуто та рекомендовано до видання на засіданні Ради зі спеціальностей 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування»

Протокол №6 від 21.03.2025 р.

ПЕРЕДМОВА

Курсова робота з дисципліни «Стратегічний менеджмент» на тему «Стратегічне управління підприємствами галузі (на прикладі...)» має за мету закріплення знань, отриманих в результаті вивчення дисципліни, а також досягнення розуміння теоретичних засад, інструментарію, методології та практики стратегічного управління. В курсовій роботі, відповідно до варіанту, проводиться стратегічний аналіз діяльності підприємств кондитерської, олійножирової, м'ясопереробної, консервної, молочної, виноробної галузі тощо. Проведений аналіз макро- та мікрофакторів зовнішнього середовища слугує основою для подальшого визначення наявних загроз і можливостей та розробки стратегічних напрямів розвитку підприємств галузі.

В результаті написання курсової роботи з дисципліни «Стратегічний менеджмент» здобувач вищої освіти може отримати наступні програмні результати навчання:

ПРН 4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;

ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

ПРН 16*. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємств харчової та переробної промисловості.

Вимоги до оформлення та надання на перевірку курсової роботи

Курсова робота виконується на листах формату А4 у варіанті комп'ютерного набору. Шрифт Times New Roman, розмір шрифту 14 пп, інтервал 1,5. Викладення матеріалу повинно бути чітким і грамотним, відповідно до приведеної далі послідовності. Аркуші курсової роботи нумеруються в верхньому правому куті. Ліве поле 30 мм, верхнє та нижнє поле 20 мм, праве поле 15 мм. Після титульного аркуша необхідно навести лист завдання на курсову роботу із зазначенням термінів виконання розділів курсової роботи. Наступною сторінкою повинен бути зміст курсової роботи. Кожен розділ курсової роботи має назву відповідно до даних методичних вказівок. При використанні літератури необхідно здійснювати в тексті посилання на конкретні джерела. Обсяг курсової роботи складає 30-50 сторінок. Обсяг теоретичного розділу складає близько 25% обсягу всієї роботи.

Курсова робота виконується студентами самостійно, відповідно до графіку навчального процесу.

Критерії оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання	Бали	
	макс.	факт.
Зміст		
1. Науковий підхід до аналізу проблеми	5	
2. Повнота даних, якість проведеного стратегічного аналізу	25	
3. Доцільність запропонованих стратегічних напрямів розвитку підприємств галузі	15	
4. Актуальність використаних у курсовій роботі статистичних даних	10	
5. Наявність у курсовій роботі таблиць, графіків, діаграм	5	
Разом за зміст	60	
За оформлення та організацію		
1. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення курсової роботи в цілому	5	
2. Відповідність чинним вимогам щодо оформлення списку використаної літератури, таблиць, формул, графіків та якість їх виконання	5	
Разом за оформлення та організацію	10	
Захист курсової роботи		
1. Повнота та лаконічність висвітлення у відповіді ключових аспектів роботи	20	

2. Аргументованість та повнота відповідей на додаткові запитання	10	
Разом за захист	30	
Всього балів	100	
Підсумкова кількість балів		

Допуск до захисту курсової роботи здійснюється відповідно до таких умов: отриманий мінімальний бал за змістом має бути не нижчим 45, мінімальний бал за оформлення має бути не нижчим 5 балів.

Критерії оцінювання результатів виконання курсової роботи

88-100 балів	Здобувач вчасно, із дотриманням вимог та поставлених завдань виконав курсову роботу; демонструє високий рівень знань з тематики курсової роботи та вміння аналізувати і обґрунтовувати обрані при виконанні курсової роботи стратегічні альтернативи; вільно володіє науковими термінами, вміє аргументувати обрані рішення.	відмінно
74-87 балів	здобувач вчасно і з дотриманням вимог та поставлених завдань виконав курсову роботу, виявляє дещо обмежені знання теоретичного матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності.	добре
60-73 бали	здобувач виконав курсову роботу із дотриманням вимог, володіє основними вміннями та навичками для вирішення завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недолік знань під час вирішення певних завдань.	задовільно
0-59 балів	здобувач не виконав курсову роботу або не виконав всіх поставлених завдань у курсовій роботі, не володіє необхідними знаннями й вміннями.	незадовільно

Вихідна інформація до курсової роботи.

Номер індивідуального варіанту курсової роботи – це сума останніх двох цифр залікової книжки. Наприклад, номер залікової книжки 12345, отже варіант курсової роботи – 9. В окремих випадках, варіант може бути обраний

за погодженням із викладачем.

Варіант	Назва галузі за варіантом
0	Олійножирова (виробництво рослинної олії, маргарину, майонезу)
1.	Кондитерська (виробництво борошняних кондитерських виробів)
2.	Кондитерська (виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів)
3.	Молочна (виробництво продуктів перероблення молока, сирів, масла)
4.	Молочна (виробництво морозива)
5.	Консервна (з рослинної сировини: виробництво соків та соковмісних напоїв, фруктових, овочевих консервів)
6.	Консервна (з тваринної сировини: виробництво м'ясних, рибних, консервів)
7.	Цукрова (виробництво цукру)
8.	Виноробна (виробництво тихих вин, ігристих вин)
9.	Лікєро-горілочна (виробництво горілки, бренді)
10.	Пивоварна (виробництво пива)
11.	Виробництво безалкогольних напоїв, мінеральних вод
12.	Харчова (виробництво продуктів дитячого харчування)
13.	Харчосмакова галузь (виробництво кави та чаю)
14.	Харчосмакова галузь (виробництво прянощів та приправ)
15.	Борошномельно-круп'яна галузь (виробництво борошна, круп)
16.	Борошномельно-круп'яна галузь (виробництво макаронних виробів)
17.	М'ясопереробна галузь (виробництво ковбас та інших м'ясопродуктів)
18.	Хлібопекарна галузь (виробництво хліба та хлібобулочних виробів)
19.	Підприємства сфери тимчасового розміщування (готелі, хостели)
20.	Підприємства сфери громадського харчування (ресторани, кафе)

Курсова робота має бути написана відповідно до плану та містити наступні розділи:

Розділ 1. Теорія стратегічного аналізу

Необхідно описати сутність; цілі; завдання; фактори, що характеризуються в процесі проведення стратегічного аналізу та методи стратегічного аналізу.

Розділ 2. Аналіз зовнішнього середовища підприємств галузі

Аналітична інформація повинна бути актуальною (за останні п'ять років) та її слід ілюструвати схемами, таблицями, графіками.

2.1 Аналітичний огляд галузі: слід показати місце галузі в структурі харчової промисловості України; охарактеризувати діяльність підприємств галузі за класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД 2010); надати опис номенклатури продукції промисловості (НПП-2019) галузі; надати аналіз обсягів виробництва, експорту та імпорту в галузі за останні п'ять років; навести географічний розподіл виробництва продукції галузі за областями України; охарактеризувати зовнішньоекономічну діяльність – зазначити основні країни, в які експортується і з яких імпортується продукція галузі.

2.2 Аналіз факторів макросередовища

В цьому пункті необхідно охарактеризувати:

- правове регулювання галузі;
- державно-політичний фактор;
- соціально-демографічний фактор;
- стан економіки;
- рівень розвитку технологій в галузі;
- екологічний фактор.

Наведену аналітичну інформацію слід систематизувати і розробити матрицю PEST-аналізу (таблиця 1, додаток А).

2.3 Аналіз факторів мікросередовища

- характеристика стану і тенденцій на ринку сировини для продукції галузі;
- аналіз основних конкурентів;
- характеристика споживачів продукції підприємств галузі;
- аналіз впливу на галузь організацій-контактних аудиторій.

Наведену аналітичну інформацію слід систематизувати і розробити матрицю SWOT-аналізу (таблиця 2).

Розділ 3. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємств

галузі (на базі отриманої аналітичної інформації необхідно надати пропозиції щодо стратегічних напрямів розвитку підприємств цієї галузі).

Список використаної літератури (оформлюється відповідно до загальних норм). Посилання на джерела інформації є обов'язковими.

Рекомендується користуватись ресурсами:

- Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <https://www.me.gov.ua/>
- Міністерство фінансів України <https://index.minfin.com.ua/economy/index/inflation/>
- Головна сторінка розділу "Законодавство України" <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
- Національний банк України <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators>
- аналітична інформація на галузевих інтернет-порталах;
- огляди в спеціалізованих періодичних виданнях та ін.

Таблиця 1

Матриця PEST- аналізу

Р	Політико-правові фактори	Е	Економічні фактори
.		.	
.		.	
.		.	
S	Соціокультурні фактори	Т	Технологічні фактори
.		.	
.		.	
.		.	

Таблиця 2

SWOT – аналіз потенціалу галузі

S - Сильні сторони	W - Слабкі сторони
1.	1.
2.	2.

...	...
О - Зовнішні можливості	Т - Зовнішні загрози
1.	1.
2.	2.
...	...

ДОДАТКИ

Додаток А

PEST-аналіз

PEST-аналіз, це метод аналізу зовнішнього середовища, який здобув назву, виходячи з абrevіатури англійських слів: р - policy; е - economy; s - society; t - technology - тобто групи основних факторів: політичних, економічних, соціальних та технологічних.

Більш глибоко загальний стан зовнішнього середовища можна визначити за допомогою розглянутих далі груп факторів:

1. Стан економіки та ринків визначають економічні фактори:

- характер економіки та економічних процесів (зокрема, інфляція або дефляція);
- система оподаткування та якість «економічного законодавства» (зокрема, можливості вивезення прибутків);
- масштаби економічної підтримки окремих галузей (підприємств);
- загальна кон'юнктура національного ринку;
- розміри та темпи зростання чи зменшення ринку (взагалі);
- розміри та темпи зростання окремих сегментів ринку відповідно до інтересів фірми;
- стан фондового ринку;
- інвестиційні процеси;
- ставки банківського відсотка;
- політика й переважна система ціноутворення та рівень централізовано регульованих цін;
- законодавство щодо володіння (користування) землею, вартість землі тощо.

2. Діяльність уряду - політико-інституційні фактори:

- стабільність уряду;
- державна політика приватизації/націоналізації;
- державний контроль і регулювання діяльності підприємств (узагалі);

- рівень протекціонізму (взагалі);
- зростання/зменшення ролі уряду як замовника;
- міждержавні угоди з іншими країнами;
- рішення уряду щодо підтримки окремих галузей підприємств (пріоритети);
- вимоги забезпечення рівня зайнятості, регулювання ринку праці;
- державна політика щодо забезпечення ресурсами окремих галузей і підприємств;
- рівень корупції державних структур;
- рівень економічної свободи держави (згідно з міжнародними оцінками).

3. Структурні тенденції:

- структура галузей національної економіки;
- процес формування нових галузей та рівень їх конкурентоспроможності;
- темпи згортання діяльності «застарілих» галузей;
- вплив міжнародного поділу праці на діяльність окремих галузей і підприємств (зокрема, вплив антидемпінгового та антимонопольного законодавства);
- зміни оптимальних розмірів підприємств (зокрема, під впливом НТП).

4. Науково-технічні тенденції:

- «технологічні прориви» (де саме — галузь, напрямок досліджень тощо);
- скорочення або продовження «життєвого циклу» технологій (за окремими галузями);
- питома вага наукомістких виробництв і продукції;
- вимоги до науково-технічного рівня виробництва, що забезпечує конкурентоспроможність;
- вимоги до кваліфікації кадрів високотехнологічних виробництв;
- вимоги до науково-технічного рівня конкурентоспроможної продукції.

5. *Природно-екологічна складова:*

- природно-кліматичні умови;
- територіальне розміщення корисних копалин і природних ресурсів;
- розміщення великих промислових і сільськогосподарських центрів;
- законодавство з екологічних питань (можливість змін і обмеження, що ними зумовлені);
- стан екологічного середовища та його вплив на виробництво.

6. *Тенденції ресурсного забезпечення:*

- структура і наявність «національних» ресурсів;
- структура імпорту/експорту сировини та матеріалів;
- рівень дефіцитності ресурсів, що їх споживають підприємства;
- доступність ресурсів (ціни та витрати на перевезення).

7. *Демографічні тенденції:*

- кількість потенційних споживачів (структура населення, зміни в окремих групах та в їхніх доходах);
- наявна та потенційна кількість робочої сили;
- кваліфікаційні характеристики (якість) робочої сили;

8. *Соціально-культурна складова:*

- сприйняття (недовіра) приватного бізнесу;
- переважний характер відносин «підприємство — громадські організації»;
- «економічний націоналізм», ставлення до іноземців;
- профспілкова активність і вплив профспілок на формування громадської думки.

9. *Несподіванки стратегічного характеру і можливі «горизонти» стратегічного планування (основний перелік та часові оцінки).*

Перелік цих «несподіванок» є специфічною особливістю, об'єктивно притаманною середовищу певної країни, а водночас він залежить від ступеня обізнаності та кваліфікації особи, яка виконує стратегічний аналіз.

«Горизонти» стратегічного планування визначаються також на основі урахування об'єктивних та суб'єктивних факторів.

10. *Міжнародне середовище* (за окремими країнами):

- структура господарства країни;
- характер розподілу доходів;
- середній рівень заробітної платні;
- вартість транспортних послуг;
- інфляція та ставки банківського процента;
- обмінний курс валюти відносно країни-партнера;
- рівень ВВП;
- рівень податків.

Існують також інші фактори, які не мають суто економічної природи, але їх усе одно варто враховувати:

- кількість і густота населення;
- географічне розташування та розвиненість комунікацій;
- професійний рівень та рівень грамотності населення;
- якість і кількість природних ресурсів;
- переважний рівень технології (за галузями);
- особливості конкурентної боротьби;
- національні особливості ведення бізнесу.

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни «Стратегічний менеджмент»
на тему: «Стратегічне управління підприємствами галузі (на
прикладі...)»**

Виконав (-ла)

Спеціальність

СВО «Магістр»

Група

Науковий керівник

Одеса 202_